

JulKICT-osasto

Investointien ohjausmallin ja tiedonhallintalain mukaisen lausuntomenettelyn jatkovalmistelun työryhmä

Aika tiistai 20.8.2019 klo 13:00–14:30

Paikka nh Maria, Kirkkokatu 12

Osallistujat

Riitta Marttila, OM
Ari Mannonen, MMM
Ismo Parviainen, SM
Teemu Anttila, PLM
Jukka Litmanen, YM
Jan Elho, LVM
Ari Uusikartano, UM
Suvi Savolainen, VM
Eeva Kaunismaa, VM
Riku Jylhänkangas, VM
Lauri Taro, VNK
Kati Heikkinen, VNK
Kalervo Koskimies, OKM
Päivi Tommila, TEM
Tiina Salminen, STM
Jenni Taskinen, VM (siht.)
Tommi Oikarinen, VM (pj)
Marja Penttilä, VM
Sanna Vähänen, VM
Paavo Laakso, VRK

1 Kokouksen avaus ja asialista, edellisen kokouksen muistio

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Todettiin läsnäolijat, käsiteltävät asiat ja etukäteen toimitettu aineisto.

2 TiHL lausuntomenettelyn prosessi ja JTS/TAE/LTA –prosessit sekä seuranta ja vaikutusten arviointi

Aloitettiin käsittely esityksestä, jossa on kuvattu TiHL lausuntomenettelyn sijoittuminen osaksi toiminnan ja talouden suunnittelua. Prosessien nivominen yhteen tarkoittaa sisällöllisiä vaatimuksia suunnittelutiedoille eli esim. mitä tietoja suunnittelusta kehittämisestä tulisi pysytä JTS vaiheessa esittämään. Lisäksi muutos aiheuttanee sen, että lausuntopyyntöjen käsittely keskittyy tietyille kuukausille, mikä on prosessin jatkosuunnittelussa huomioitava. (esitysaineiston diat 7-10)

Keskustelussa nostettiin esille seuraavia näkökulmia:

- Aikataulusta a) vaihtoehto voisi johtaa siihen, että lausuntopyyntöjä tulisi tasaisemmin, kun tarve virastolla on ja suunnittelu on käynnissä. Esitetty

vaihtoehto b) voi johtaa siihen, että lausuntopyyntö keskittyvät enemmän samaan ajankohtaan.

- ”Merkittävyyteen” eli lausunnon tulemiseen tulisi vaikuttaa poikkihallinnollisuus, jolloin keskeistä on yhteentoimivuuden varmistaminen. Budjettiprosessin noudattaminen suositeltavaa, mutta hallinnollista taakkaa tulee välttää.
- Kuinka paljon lisää lausuntoja menettely tuottaa ja jääkö mekanismi ”päälle”, kun kehittämisen kohteet muuttuvat. Jos menettely tuottaa lisää vuorovaikutusta se ei saisi tuottaa lisää hallinnollista taakkaa. Tulisiko hakea mallia, jossa yhteisymmärrys muodostuu jatkuvassa vuorovaikutuksessa, eikä dokumenttien kautta.
- Millaista informaatiota eri kohdissa voidaan ja pystytään esittämään vs. jts/tae suunnittelu. Olisi hyvä, että ensimmäisen suunnitelman (lausuntopyyntö) jatkojalostaminen tapahtuisi yhteistyössä VM kanssa.
- Voisiko Hankesalkku-työkalu toimia vuorovaikutuksen alustana ja lausuntomenettelyn dokumentoinnin muodostumisen alustana.
- Missä määrin on pohdittu sitä, kuka lausunnot tuottaa? JulkICT virkamiehillä rooli, mutta entä muut osallistajat?
- Olisiko mahdollista, että lausunnon valmistelussa huomioitaisiin mahdollisuus osallistaa eri tahoja. Toimintatapa voisi parantaa mahdollisuuksia esim. yhteentoimivuuden tarpeiden tunnistamisessa. Käytännössä tämä malli voisi tarkoittaa ns. arviointipoolia.
- Hankesalkun osalta tuotiin esille, että nykyinen hankesalkkuratkaisu ei tue vuorovaikutusta kovinkaan hyvin.
- Prosessin tulisi olla läpinäkyvä, siten että suunniteltujen hankkeiden tiedot olisivat edes jollakin karkeustasolla Hankesalkussa – luo edellytyksiä keskustelulle.
- Todettiin, että vuorovaikutteinen prosessi vaatii myös enemmän työajankäyttöä ja tärkeää on myös, että vuorovaikutuksen kohteet on mietitty riittävän tarkasti.
- Uuden hallitusohjelman toimeenpano voi vaikuttaa käynnistettävien hankkeiden määrään. Menettelyssä pitäisi huomioida myös hallitusohjelmasykli (missä vaiheessa kehittämisen yksityiskohdat täsmentyvät).
- Konserniohjauksen näkökulmasta uuden hallitusohjelman toimeenpanosta pitäisi seurata konsernin hankesalkun kehittyminen eli millä hankesalkulla strategiaa lähdetään toteuttamaan. Kaikki ei tule kuitenkaan hallitusohjelman kautta, vaan uusia kehittämisiä nousee myös muista tarpeista ja aikatauluilla. Kehittämisen moninaiset lähteet tulisi huomioida.
- Esille nostettiin myös mahdolliset menettelyt, joilla voitaisiin priorisoida konsernin hankesalkun keskeisimmät kehittämiset (seurantaan).

Sovittiin että prosessin vuorovaikutteisuus huomioidaan jatkovalmistelussa ja asiaan palataan seuraavissa kokouksissa. Nostettiin myös esille menettelyn vaiheittainen käyttöönotto esim. TAE 2021 alkaen.

Jatkettiin lausuntomenettelyn prosessin käsittely seurannan ja vaikutusten arvioinnin osalta (esityksen diat 12-15). Nykyiseen tietohallintolain mukaiseen menettelyyn verrattuna uutena esitetään vaikutusten arvioinnin linkittämistä tilinpäätösmenttelyyn ja tulosohjaukseen.

Keskustelussa esille nostettiin:

- Kannatettavaa ja mennee ohjeistuksen täsmennyksellä. Haasteena voi olla hankkeet, joissa muutokset toteutuvat nopealla rytmillä. Tällöin

hankesalkkuraportointi voisi muodostaa pohjan ns. ajantasaiselle seurannalle.

- Ehdotus oikean suuntainen, koska ei sisällä uusia mekanismeja. Tilinpäätöksen osalta pohdintaa herätti se, tulevatko hankkeen vaikutukset raportoiduksi, jos näkyvät pitkällä aikavälillä. Pitkän aikavälin vaikutusten seuranta olisi keskeistä. Muodostaako Hankesalkkuraportointi ja tilinpäätösraportointi päällekkäisyyttä?
- Haasteena nähdään, jos samoja asioita kysytään ja kerrotaan usean kerran. Olemassa olevien mekanismien hyödyntäminen hyvää. Suunta on oikea, mutta päällekkäisyyttä tulee välttää.
- Hyvät hanke- ja projekti käytännöt sisältävät väliraportointikäytännöt. Tilinpäätösraportointi toteutuisi vuosittain. Kuitenkin hyviin käytäntöihin sisältyy hankkeen loppuraportointi, joka voi sijoittua vuosikellon eri kohtiin. Loppuraportti on todennäköisesti laajempi.
- Nostettiin esille, että joillakin hallinnonaloilla tulossopimukset ovat hyvin strategisella tasolla, eivätkä ole hankkeita sisältäneet.

Todettiin, että eri raportointimuotojen roolia kokonaisuudessa tulisi vielä täsmentää. Todettiin, että tulossopimus on mekanismi, jonka jokainen ministeriö määrittää omalla hallinnonalallaan. Sen vuoksi yhteinen kiinnittäminen tilinpäätökseen voisi olla mielekkäämpää.

3 Määritykset v.0.2 (diat 17-29)

Hallinnollinen uudistus

Toimitettuun aineistoon on täydennetty kokokseen vielä uutena versio 0.3.(dia nro 19)

- Suuret muutokset hallinnonaloilla usein lähtevät liikkeelle poliittisista päätöksistä. Yhtenäisen mallin muodostaminen haastavaa. Liikkumavaraa tulee jättää.
- Lainvalmistelu todennäköisesti se kohta, jolloin lausuntopyyntötiedot olemassa. Miten HE valmistelu ja siihen liittyvä lausuntokierros saadaan nivottua TiHL menettelyyn, huomioiden myös uudistuksiin usein liittyvät järjestelmäuudistukset.
- Miten VM ohjeistus voisi tukea muutoshankkeissa yhteentoimivuuden huomioimista alusta asti.
- Muutosprosesseissa toiminnan järjestäminen vie helposti kaiken huomion.
- Hallinnollisen uudistuksen nyt esitetty käsite on aina lakimuutos eli vaikutusten arviointi on tehtävä.
- Nostettiin esille HE yhteydessä tehtävät useat vaikutusarviointit ja haaste niiden kaikkien huomioimisessa HE valmistelussa

Tietojärjestelmän käyttöönotto

Toimitettuun aineistoon on täydennetty kokoukseen vielä uutena versio 0.3. (dia nro 27)

- 5 miljoonan euron raja kohdassa 2; ei määritetty vaikutusta muiden viranomaisten tiedonsaantiin, miksi? ehdotetaan lisättäväksi tähän määritykseen myös, kuten kohdassa 3.
- Budjetin näkökulmasta oleellista on se, tarvitaanko lisärahoitusta. Toinen oleellinen näkökulma on elinkaarikustannusten huomioiminen. Pitkällä

tähtäimellä ylläpitokustannukset voivat olla suuremmat kuin kehityskustannukset.

- Tulisiko myös olla näkyvyyttä siihen, missä määrin kehittämiset, joihin on rahoitus olemassa, tulevat menettelyyn mukaan.
- Tulisiko kohdassa kolme olla "ja" tilalla "tai"?
- Miten huomioidaan avoimet rajapinnat; aina tiedossa ei ole, ketkä viranomaiset käyttävät / hyödyntävät tietoja.
- Tulisiko lausuntoprosessiin osallistua ne muut viranomaiset, joihin muutos vaikuttaa. Voisiko aktivoida toisia osallistumaan esim. Hankesalkun avulla?
- Kohdan yksi ja viimeisen kohdan yhdistäminen voitaisiin selvittää; mitä on tarve asetuksella täsmentää.

4 "Kotitehtävä" ja seuraavat kokoukset

Sovittiin, että luonnos lausuntopyyntöä tietosisällöstä käsitellään 4.9. kokouksessa yhdessä asetusluonnoksen kanssa.

Jäseniä pyydetään toimittamaan mahdollisia palautteita 20.8. kokousaineistoon kokouksen jälkeenkin ja tunnistamaan oman hallinnonalan ohjeisiin ja aikatauluihin mahdollisesti liittyviä tarkennustarpeita.

5 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti osallistujia ja päätti kokouksen.

Jakelu:

Investointien ohjausmallin ja tiedonhallintalain mukaisen lausuntoprosessin jatkovalmistelun työryhmä/jatkovalmisteluryhmä ja sihteeristö
Tiedonhallintalain täytäntöönpanon hanke